

ТМ	Г. XXXV	Бр. 4	Стр. 1787-1788	Ниш	октобар - децембар	2011.

Приказ дела
Примљено: 26. 8. 2011.

Данијела Гавриловић

РЕЛИГИЈА У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ*

Религија у савременом друштву, још увек, упркос многим предвиђањима теоретичара игра значајну улогу. Реалност савременог света је показала да је секуларизација као процес, била тек фаза у развоју религије?! Религија има нову, као би Хабермас рекао, политичку релевантност. Креира друштвени простор, интегрише и дезинтегрише људе, одређује понашање. Неке функције религије чине је вечито живом датом људског хабитуса: компензаторска, она која нам помаже у осмишљавању живота, она помоћу које превазилазимо граничне ситуације и она која нас чини способнима да се суочимо са смрћу. Нису, ипак, само ове функције религије у савременом свету присутне, већ и интеграцијаска, легитимацијска и идентификацијска функција. Таква религија још увек (као и увек) занима људе. О њој се пише, објављује, размишља. Религија се као феномен у људском друштву још увек дефинише. Религија није рекла своју последњу реч, па ни теоретичари који о њој пишу, дефинишу је и дијагностицирају њено стање. Религија је данас присутна на јавној сцени у много облика, кроз функционисање световних религије и идеологија, кроз свакодневну појаву нових религијских заједница и покрета, али и кроз огроман утицај традиционалних верских заједница.

***

Зато књиге о религији буде пажњу читалаца. Књига „Религије у свету“ необична је творевина по својој форми (једним делом се ради о дијалогу аутора и слушалаца који су присуствовали трибинама на којима су изложена саопштења, која су касније штампана), а обична по својој теми. Јер, о религијама, ма колико било речено, пише се свакодневно, тумачи, сазнаје, открива. Религија је симболичка творевина, па је овакво стање и очекивано у сусрету симболичке форме која је увек отворена за нова разумевања и човека као бића које симболе тумачи.

---

danijelagavrilovic21@gmail.com

* Драгољуб Б. Ђорђевић и Предраг Стајић, прир. 2011. *Религије у свету*. Нови Сад и Лесковац: Прометеј и Лесковачки културни центар.

Припремљено у оквиру пројекта *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије (179013)*, који се изводи на Универзитету у Нишу – Машински факултет, а финансира га Министарство просвете и науке РС.

Оно што најпре оставља утисак када се отворе корице ове књиге коју су уредили Драгољуб Б. Ђорђевић и Предраг Стајић јесте импозантан списак оних који су о темама везаним за религију говорили и писали. Нека од најеминентнијих и најкомпетентнијих имена теоретичара у одређеним областима су присутна на списку аутора. Друга импресија јесте да су аутори различите провениенције, ту су теолози, научници – практичари и теоретичари на истом задатку да додају још коју реч у никад испричану причу о човеку и Богу. Трећи важан утисак јесте да је један од издавача и иницијатора читаве идеје Лесковачки културни центар, и да се о религији некада и канас размишљало и разговарало пред препуном салом управо у Лесковцу. То не говорим зато, јер мислим да је занимање за религију привилегија становника великих градова, већ зато што претпостављам да је потребно много више труда да би се овакав програм спроводио у мањим, па самим тим и сиромашнијим срединама на југу Србије.

Књига поводом које размишљамо о религији, има два појма у наслову. Религију и свет. Све тумачене традиције јесу народне и универзалне религије које у великој мери изазивају позорност својом улогом у развоју цивилизација, што бројношћу (хиндуизам), што утицајем (јудаизам). Уредници нас воде кроз читав људски свет и посредно нам говоре и о његовој природи, јер тумаче релевантне светске религије које су производ културе и друштва у коме су настале и вршиле повратни утицај њих.

Неки од присутних текстова тумаче управо овај однос религија – свет, какав је текст истакнутог православног теолога Радована Биговића који затвара ову књигу. Његов текст се бави темом која није честа у православној традицији критички промишљајући многострука тумачења, употребу и злоупотребу вере уопште, па и православне, данас, трагајући за друштвеним узроцима оваквих појава: „У „постхришћанској епохи“ за „постмодерног човека“ вера је постала за „добронамерне“ скуп добрих начела; за „моралне“ скуп „моралних прописа, за „побожне“ скуп религиозних ритуала; за „патриоте“ део националне традиције; за „модернисте“ симбол конзервативизма; за „научнике“ симбол мрака и незнања; за „трговце“ духовна добит; за „тужне“ утеха.“ Биговић јасно увиђа и препознаје различите врсте верника који путем вере данас задовољавају различите потребе, па и утилитарне.

Једна од основних карактеристика ове књиге јесте разнородност текстова, тако да сваки следећи доноси и садржај и форму онако као их је аутор конципирао, док последњи део сваког од прилога зависи од динамике питања, одговора и односа који се успостави између излагача и публике. Претходни текст вам не може рећи ништа о следећем, сваки је прича за себе. Овакво структурисање књиге се може назвати неконзистентношћу, али и својеврсном динамиком, па треба препустити читаоцима да дају последњу реч о њеној форми. Оно што се може поставити као питање уредницима у вези са њеним садржајем јесте: зашто су савремене религијске форме, попут New Age религија, искључене из књиге чији је назив „Религије у свету“. Ове религијске форме јесу важна одлика односа религија – савремени свет.

Иако је о религији много речено, и сваког дана се говори, упркос томе што су све представљене религије предмет бављења многих текстова и књига, овај садржај и форма нуде нове елементе, погледе и информације о религији, често и кроз личне ставове аутора, са којима се не морамо увек слагати.